

НОВІТНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УМОВАХ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ХХІ СТОЛІТТЯ

Кучаковська Г.А.

Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ

Актуальність теми. Актуальність дослідження обумовлена зміною парадигми професійної освіти, яка в сучасних умовах передбачає високий рівень розвитку не тільки професійних якостей майбутнього фахівця, але і його загальнокультурної освіти. В особливості це стосується студентів педагогічних спеціальностей – майбутніх педагогів, які повинні бути готові до трансляції культури дітям.

ХХІ століття характеризується новою системою цінностей, необхідною для соціально-економічного розвитку суспільства «знань». Формування такої системи пов'язане, перш за все, з початком епохи глобалізації, суть якої складуть процеси набуття інформаційної свободи.

Взаємозв'язок культурології та освіти **представлено в роботах** І. Бестужева-Лади, Л. Буєвої, М. Бургіна, З. Донець, Є. Жорнової, Г. Згурського, Н. Крилової, Б. Степанишина. Професійну підготовку спеціалістів загальної культури розглядали А. Бойко, Г. Гребенюк, В. Гриньова, І. Зязюн, Н. Крилова, Л. Нечипоренко, Н. Ничкало, І. Прокопенко, М. Подберезський, Г. Троцько, Г. Шевченко.

Основні положення. Сьогодні в загальній культурі фахівця є інформаційна культура, під якою розуміється вищий рівень професійно-практичної підготовки в сфері інформаційно-комп'ютерних технологій. В цю інформаційну культуру ми включили інноваційну компетенцію. *Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2013-2020 рр.* [3] є фундаментальним документом, який має за мету трансформувати індустріальне суспільство у постіндустріальне в умовах посилення глобалізаційних процесів та проникнення інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери життєдіяльності суспільства, в особливості системи освіти. У сфері освіти *Стратегія* ставить перед собою ряд завдань, що покладені для удосконалення навчально-виховного процесу, доступності та ефективності освіти, створення умов для приведення рівня і якості освітнього потенціалу у відповідність з вимогами кадрового забезпечення. Також крім розвитку професійних навичок, важливим є розвивати у майбутнього фахівця інтелектуальний та культурний потенціал, здатність відтворювати та розширювати свої знання, вміння використовувати життєвий досвід, вміння аналізувати та створювати нові життєві цінності. А так як інформаційні технології стають невід'ємною частиною життя сучасної молоді та сучасний світовий соціально-культурний простір у його постмодерністському контексті утворений безліччю інформаційних потоків постає питання, які новітні інформаційно-комунікаційні технології слід використовувати, щоб досягти ефективності навчального процесу та сприяти кращій підготовці висококваліфікованого, компетентного та конкурентоспроможного та висококультурного фахівця ХХІ століття?

У Національній стратегії розвитку освіти України на період до 2021 року [2] визначені напрями, щодо до цього, а саме:

- спрямовувати діяльність педагогічних працівників на пошук нових моделей організації навчання;
- сформувати безпечне освітнє середовище;
- створити інформаційну систему підтримки освітнього процесу, яка буде спрямована на здійснення її основних функцій;
- забезпечити навчально-виховний процес засобами інформаційно-комунікаційних технологій, а також доступу навчальних закладів до світових інформаційних ресурсів;
- створення сучасної матеріально-технічної бази системи освіти;
- створити систему дистанційного навчання.

Новітні ІКТ є первинним чинником формування конкурентоспроможності особистості. Загальна психологія визначає категорію конкурентоспроможності особистості, як особистість, яка здатна швидко і безболісно адаптуватися до постійних змін суспільних умов, науково-технічного прогресу й нових видів діяльності та форм спілкування за умови збереження позитивного внутрішнього психоенергетичного потенціалу і гармонії [1]. Загалом перед вищою школою стоїть завдання – підготувати фахівців із системою сформованих компетенцій, головною з яких в культурологічному аспекті є інноваційна компетенція. Саму компетентність слід розглядати як структурований набір знань, умінь, навичок і ставлень, які набуваються людиною у процесі навчання. Інноваційна компетенція включає в себе інформаційну, науково-дослідну, конструктивну та комунікаційну компетенції (див. Табл.1)

Таблиця 1. Складові інноваційної компетенції

Інформаційна компетенція

- Сукупність знань, умінь та навичок фахівця, які спрямовані на використання новітніми інформаційними технологіями на всіх етапах навчального процесу.

Конструктивна компетенція

- Сукупність знань, умінь та навичок фахівця, які дозволяють впроваджувати в трудову діяльність результати досягнень у галузі психології.

Комунікаційна компетенція

- Сукупність вмінь вступати в комунікацію, бути зрозумілим, спілкування без обмежень усно, письменно рідною й іноземними мовами.

Науково-дослідна компетенція

- Сукупність знань, умінь та навичок фахівця, які дозволяють на професійному рівні виконувати науково-дослідну діяльність: формувати мету, завдання та гіпотезу дослідження, здійснювати науковий пошук, виконувати статистичний аналіз та аналіз результатів дослідження.

В умовах формування суспільства знань, де головним товаром є дані та інформація, з'являється необхідність якісного викладання предметів, використовуючи новітні ІКТ. Розвиток ІКТ не стоїть на місці і з кожним днем з'являються нові та нові технології, за допомогою яких навчальний процес може стати більш цікавим, інтерактивним, сучасним, та в умовах якого можуть формуватися інноваційні та культурологічна компетенції. З ними студент стає здатним знаходити, розуміти, оцінювати і застосовувати інформацію в різних формах для вирішення особистих, соціальних, професійних або глобальних проблем. У нього з'являється можливість більш широко вивчати культури народів світу, їх традиції, національні особливості, побувати в різних країнах світу, не виходячи за межі власної квартири, що сприяє розвитку культурологічної компетентності студента.

Використання новітніх ІКТ дає доступ студенту до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної (проведення консультації, співбесід, електронного листування) та групової роботи (семінари, тренінги, практичні роботи), дають можливість реалізовувати принципово нові форми і методи навчання. З використанням новітніх ІКТ змінюється сама суть навчального процесу – викладач та студент стоять на одному рівні – працюючи разом, щоб навчитися та ділитися отриманими знаннями та разом будувати навчальний процес. Заняття, побудоване з використанням новітніх ІКТ відрізняється від традиційного тим, що в ньому головним є діяльність студента, а функція викладача – це створення особливих комунікативних умов, коли викладач своїми висловлюваннями підштовхує студента до аналізу й розуміння навчального матеріалу.

Висновки. Інформаційне суспільство вимагає від студента, як від майбутнього фахівця та конкурентоспроможного працівника, набуття здатності та навичок самостійно здобувати і нестандартно використовувати знання, опановувати інформаційні технології для їх пошуку, осмислення, поглиблення та застосування. З використанням новітніх ІКТ у побудові сучасного заняття, виникає зв'язок між темою заняття і способом діяльності, між студентом та способом вирішення завдання.

ДЖЕРЕЛА

1. Варій М.Й. Загальна психологія // Навч. посібник / 2-ге видан., випр. і доп. — К.: «Центр учбової літератури», 2007.- 968 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу — <http://www.info-library.com.ua/books-text-4968.html>;
2. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
3. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-p#n8>